

Sygnatura akt *IC 1660/13*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Urszula Wiewióra

Protokolant: Agnieszka Dymitroca

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2014 r. w Jeleniej Górze

sprawy z powództwa **Powiatu (...)**

przeciwko **Gminie B.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Gminy B. na rzecz Powiatu (...) kwotę 260 133,00 zł (dwieście sześćdziesiąt tysięcy sto trzydzieści trzy złote) z ustawowymi odsetkami od dnia 24 października 2013r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego Gminy B. na rzecz Powiatu (...) kwotę 20217,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 7200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IC 1660/13

UZASADNIENIE

Powód Powiat (...) wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej Gminy B. kwoty 260.133 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według przepisanych norm.

W uzasadnieniu powód podniósł, że strony zawarły porozumienie z 27.01.2012r., gdzie uzgodniły, że powód przejmie uczniów pozwanej gminy ze zlikwidowanego Zespołu Szkół (...) w B. od początku roku szkolnego 2012/2013, tj. od 1 września 2012r. Na mocy tego porozumienia pozwana gmina zobowiązała się do przekazania powodowi otrzymanej kwoty subwencji oświatowej z budżetu państwa na „przejętych” uczniów za okres od września do grudnia 2012r., co miało być przedmiotem odrębnego porozumienia. Powód dodał, że w przypadku pozwanej gminy kwota subwencji na każdego ucznia wynosiła 4.987,97 zł na cały rok. Dalej powód wskazał, że pozwana gmina nie wywiązała się z przyjętego zobowiązania finansowego, jak również uchyliła się od przyjętego umownie doprecyzowania terminów i sposobów przekazania powodowi należnych kwot. Z uwagi na powyższe, powód wezwał pozwaną do realizacji przyjętych zobowiązań, jednakże ta odmówiła. Zdaniem powoda, w efekcie nierzetelnego postępowania pozwanej gminy powód poniósł szkodę w wysokości 260.330 zł, tytułem nie otrzymanej kwoty subwencji oświatowej za okres wrzesień – grudzień 2012r., którą bezpodstawnie zatrzymała pozwana gmina, mimo, że z treści porozumienia z 27.01.2012r. wynikał obowiązek przekazania powyższej kwoty.

Pozwana Gmina B. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według przepisanych norm.

Gmina B. nie kwestionowała faktu przejścia przez powoda 123 uczniów ze zlikwidowanej szkoły jak i wskazanej przez pozwanego kwoty środków finansowych przypadających na tych uczniów z subwencji oświatowej za okres wrzesień-grudzień 2012r. Pozwana w pierwszej kolejności wskazała, że w świetle art. 46 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym nie doszło skutecznie do zaciągnięcia przez nią zobowiązania pieniężnego na podstawie porozumienia z 27.01.2012r. w kwocie dochodzonej przez powoda, z uwagi na brak jego kontrasygnowania przez skarbnika strony pozwanej. Ponadto pozwana odmiennie od powoda interpretowała charakter zawartego porozumienia, które jej zdaniem w części zawartej w § 3 pkt. 1 zawiera jedynie intencję zobowiązania finansowego, które zgodnie z § 1 pkt 3 zdanie drugie porozumienia winno być sfinalizowane odrębnym porozumieniem, które ostatecznie nie zostało zawarte. Pozwana gmina dodała, że koszty odpraw zwalnianych nauczycieli, poniesione przez nią w związku z likwidacją Zespołu Szkół (...) w B. w 2012r., wyniosły 417.773,99 zł. Ponadto stwierdziła, że powód nie wskazał żadnego dowodu na potwierdzenie faktu poniesienia jakiegokolwiek szkody związanej z przejściem uczniów.

W piśmie z 25 listopada 2013r. strona powodowa wskazała na 3 podstawy odpowiedzialności pozwanej wobec powoda, to jest deliktu kontraktowego wynikającego z faktu uchylecia się pozwanej od zawarcia kolejnego porozumienia, dotyczącego przekazania konkretnej sumy pieniężnej w ślad za przejmowanymi uczniami, odpowiedzialności stricte deliktowej wynikającej z zawinionego podjęcia takich działań w relacji do porozumienia z 27.01.2012r., które w przyszłości pozwany mógłby kontestować jako nieważne, a ponadto z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Powód wskazał, że podstawa ta zaktualizuje się w wypadku uznania za bezskuteczne porozumienia z 27.01.2012r. W tym przypadku uznać należało, że pozwany został wzbogacony kosztem powoda o kwotę nie wydatkowanych środków na koszty utrzymania uczniów przejętych przez powoda, który na skutek powyższego zubożył swój stan finansowy, będąc zmuszony do poniesienia wydatków z własnego budżetu na ten cel (36-41).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

27 stycznia 2012r. zawarte zostało porozumienie pomiędzy Powiatem (...), reprezentowanym przez Starostę A. B.i Wicestarostę M. T., a Gminą B.reprezentowaną przez Burmistrza Miasta i Gminy A. G..

Stwierdzono w nim, że w związku z zamierzoną przez Gminę B.likwidacją szkół wchodzących w skład Zespołu Szkół (...)w B., Powiat (...)zobowiązuje się do zapewnienia wszystkim uczniom uczęszczającym do tych szkół możliwości kontynuowania nauki w Technikum (...)w Zespole Szkół (...)(...)B.w tym samym lub zbliżonym zawodzie (§ 1 ust. 1). Ponadto w porozumieniu Gmina zobowiązała się do przekazania Powiatowi środków finansowych wynikających z kosztów utrzymania uczniów z Zespołu Szkół (...)w B., kontynuujących naukę w Technikum (...) w Zespole Szkół (...), na okres od 01.09.2012r. do 31.12.2012r., proporcjonalnie do środków otrzymanych na ten cel w części oświatowej subwencji ogólnej na 2012r., co miało być przedmiotem odrębnego porozumienia zawartego w terminie do 30.06.2012r. (§ 1 ust. 3).

(porozumienie k. 6)

W wykonaniu powyższego porozumienia, z dniem 01.09.2012r. Zespół Szkół (...)(...) B.przyjął 123 uczniów ze zlikwidowanego Zespołu Szkół (...)w B..

(pismo do powoda z 27.08.2013r. wraz z zestawieniem k. 7-11)

Do 30.06.2012r., ani w terminie późniejszym, strony nie zawarły porozumienia o którym mowa w § 1 ust. 3 porozumienia z 27.01.2012r.

(bezsporne)

Pismem z 11.06.2013r. (doręczonego 17.06.2012r.) strona powodowa wezwała pozwaną do przelania na jej rzecz należności wynikających z łączącego strony porozumienia z 27.01.2012r. w nieprzekraczalnym terminie do 31.07.2013r., pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Pozwana odmówiła przekazania tychże środków.

(pismo powoda z 11.06.2013r. z dowodem doręczenia pozwanej k. 16-17; pismo pozwanej z 17.07.2013r. k. 18; pismo powoda z 06.08.2013r. k. 19)

Środki finansowe przypadające proporcjonalnie na 123 uczniów ze zlikwidowanego Zespołu Szkół (...)w B., którzy następnie zostali uczniami Zespół Szkół (...). (...) B., za okres 01.09.2012r. – 31.12.2012r., z tytułu otrzymanych na ten cel przez pozwaną Gminę B. pieniędzy w ramach subwencji oświatowej wyniosły łącznie 260.133 zł.

(metryczka subwencji oświatowej za 2012r. k.15; zestawienie k. 20)

Pozwana Gmina B. nie przekazała wskazanych wyżej środków w wysokości 260.133 zł na rzecz powoda – Powiatu (...).

(bezsporne)

Pozew został wniesiony w dniu 24.10.2014r.

(koperta, dowód nadania na poczcie k. 22)

Sąd zważył, co następuje:

Powód Powiat (...) wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej Gminy B. kwoty 260.133 zł, wskazując przy tym, że pozwana Gmina B. nie wywiązała się z łączącego strony porozumienia z 27.01.2012r., zgodnie z którym w ślad za przejętymi przez powoda uczniami ze zlikwidowanej szkoły prowadzonej przez pozwaną, miała przekazać powodowi przypadające na tychże uczniów środki z subwencji oświatowej za 2012r. (proporcjonalnie za okres 01.09.2012r. – 31.12.2012r.). Ewentualnie swoje roszczenia powód wywodził z instytucji bezpodstawnego wzbogacenia.

Pozwana kwestionowała swój obowiązek uznając, że nie wynikał on z zawartego porozumienia, a miał być przedmiotem odrębnej umowy. Ponadto zarzucała, że powód nie wykazał, aby poniósł szkodę w związku z zaniechaniem pozwanej.

Bezsporny w sprawie był fakt, że po likwidacji przez pozwaną w 2012r. Zespołu Szkół (...)w B., 123 uczniów z tej szkoły podjęło od 01.09.2012r. naukę w prowadzonym przez powodowy Powiat (...)Zespole Szkół (...)(...) B.. Podobnie strona pozwana nie kwestionowała, że środki finansowe z subwencji oświatowej przypadające proporcjonalnie na tych uczniów za okres wrzesień – grudzień 2012r. wynosiły 260.133 zł.

W ocenie Sądu istniały podstawy do zasądzenia żądanej kwoty na rzecz powoda.

Sąd podziela stanowisko pozwanej, że obowiązek ten nie wynika z łączącego strony porozumienia z 27.01.2012r., gdzie wskazano jedynie, że kwestia przekazania przez pozwaną konkretnych kwot na rzecz powoda będzie przedmiotem odrębnego porozumienia, które ostatecznie nie zostało zawarte, choć powód był przekonany, że tak się stanie. Zasadnie także wskazała pozwana na art. 46 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U.2013.594 j.t.), z którego wynika, że skuteczność czynności, której skutkiem może być powstanie zobowiązania pieniężnego, zależy od kontrasygnaty skarbnika gminy lub osoby przez niego upoważnionej. Z jego treści wynika, że znajduje zastosowanie w odniesieniu do czynności prawnych skutkujących powstaniem zobowiązań pieniężnych nie tylko z chwilą ich zawarcia, ale również wtedy, gdy czynność prawna może doprowadzić do powstania takiego zobowiązania dopiero w przyszłości. Zatem w grę nie wchodzi odpowiedzialność kontraktowa pozwanej, brak też podstaw do kreowania odpowiedzialności deliktowej. Podobnie obowiązek taki nie wynika z przepisów ustawy. Niemniej nie wyłącza to zasądzenia żądanej kwoty na zasadzie bezpodstawnego wzbogacenia.

Jak stanowi art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Bezpodstawne wzbogacenie jest szczególnym zdarzeniem prawnym, w wyniku którego bez podstawy prawnej powstaje nowa sytuacja, polegająca

na wzroście majątku po stronie podmiotu wzbogaconego, kosztem jednoczesnego pogorszenia sytuacji majątkowej osoby zubożonej. Zarówno zubożenie, jak i wzbogacenie wywołane są tą samą przyczyną. Korzyść musi być uzyskana bez podstawy prawnej. Sytuacja taka zachodzi gdy uzyskanie korzyści majątkowej nie znajduje usprawiedliwienia w przepisie ustawy, ważnej czynności prawnej, prawomocnym orzeczeniu sądowym albo akcie administracyjnym (patrz. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2010 r. IV CSK 95/10, LEX nr 898261). Korzyść ta musi mieć wartość majątkową, możliwą do określenia w pieniądzu. Jest to wartość zwiększająca majątek wzbogaconego bezpośrednio lub, jak ma to miejsce w przypadku oszczędzenia koniecznego wydatku, w sposób pośredni. Korzyść majątkowa musi być ponadto uzyskana kosztem innej osoby, przy czym nie oznacza to, że określona wartość musi wyjść z jej majątku. Jej zubożenie może polegać także na nieuzyskaniu spodziewanej korzyści.

Odnosząc te rozważania do rozpoznawanej sprawy stwierdzić należało, że pozwana bezpodstawnie wzbogaciła się kosztem strony powodowej, to jest o wartość części subwencji oświatowej, która nie została przekazana Powiatowi (...) w związku z przejętymi przez niego uczniami.

Jak wynika z art. 3 ust. 1 pkt 2 oraz art. 7 ust. 1 pkt 4 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U.2010.80.526 j.t.) jednym z dochodów jednostek samorządu terytorialnego jest subwencja ogólna w, ramach której wyróżnia się subwencję oświatową. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Środki te przekazywane są jednostkom samorządu terytorialnego przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Sposób podziału oświatowej subwencji ogólnej pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego określany jest corocznie w drodze rozporządzenia Ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, z uwzględnieniem w szczególności typów i rodzajów szkół i placówek prowadzonych przez te jednostki, stopni awansu zawodowego nauczycieli oraz liczby uczniów w tych szkołach i placówkach (art. 27 i nast. ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego). Podział ten następuje z góry na okres jednego roku. Zatem pozwana miała zagwarantowaną w 2012r. określoną kwotę pieniędzy ustaloną między innymi w oparciu o liczbę uczniów w jej placówkach. Po zlikwidowaniu przez nią Zespołu Szkół (...) w B. w jej budżecie pozostała niewykorzystana kwota subwencji przypadająca na uczniów zlikwidowanej szkoły, za okres wrzesień – grudzień 2012r., w czym należy upatrywać jej korzyści majątkowej (wzbogacenia), skoro nie została ona przekazana powodowi, a wydatkowana na inne cele (między innymi odprawy dla zwalnianych nauczycieli). Z kolei powód musiał wydatkować na potrzeby utrzymania przejętych uczniów dodatkowe kwoty z własnego budżetu, skoro nie byli oni objęci subwencją oświatową, którą otrzymał w 2012r. Zubożenie powodowego Powiatu (...) polegało zatem na nieuzyskaniu spodziewanej korzyści – części subwencji oświatowej w wysokości 260.133 zł, której nie otrzymała od pozwanej, co zmusiło go do wydatkowania własnych środków na ten cel. Między tymi zdarzeniami istnieje zależność w rozumieniu art. 405 k.c. Powód zawierając porozumienie z 27.01.2012r. liczył na uzyskanie od pozwanej odpowiednich środków finansowych, proporcjonalnych do środków otrzymanych przez nią z tytułu subwencji oświatowej, co pozwana w porozumieniu zaakceptowała, choć ostatecznie nie zawarto skutecznie umowy w tym zakresie.

Spełnione zatem zostały przesłanki bezpodstawnego wzbogacenia określone art. 405 k.c., co uzasadniało uwzględnienie powództwa. Wobec tego Sąd zasądził od pozwanej Gminy B. na rzecz Powiatu (...) kwotę 260.133 zł.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 455 k.c. w zw. z art. 481 k.c., licząc je od daty wniesienia pozwu, to jest od 24.10.2013r.

Sąd poczynił ustalenia faktyczne na podstawie dowodów z dokumentów opisanych w stanie faktycznym, których wiarygodność nie była przez strony kwestionowana. Wobec wyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy oddaleniu podlegał wniosek dowodowy z zeznań świadka B. W..

Zgodnie z art. 98 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Pozwana przegrała proces, zatem Sąd zasądził od niej na rzecz powoda kwotę 20.217 zł, w tym 13.017 zł tytułem opłaty od pozwu (k. 22) oraz 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (§ 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 6 pkt 7 Rozporządzenia Min. Sprawiedliwości z dnia 28 września

2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t.).